

СПАСИТЕЛЬНИЙ — СПАСЕННИЙ

Сучасний релігійний стиль засвідчує вживання спільнокореневих прикметників *спасительний* і *спасенний*. «Словник української мови» в 11-ти томах (Т. IX) фіксує лише слово *спасенний* зі значеннями: «який дає, приносить рятунок; який рятує або сприяє врятуванню від чого-небудь», напр.: [Люцій:] *Чи ж ми сами не помагаєм ревне слабого й одурити, у потребі, щоб тільки він зажив **спасених** ліків?* (Леся Українка); *Як розвиднилося, вийшли ми з того **спасенного** куреня* (Г. Хоткевич). Слово *спасенний* традиційно вживається також зі значенням «бажаний, приємний», напр.: *Не хочу я йти, не хочу перебаранчати йому. Вчення — **спасенне** діло* (І. Нечуй-Левицький).

Художня література демонструє зразки вживання лексеми *спасенний* зі значеннями «достойний заступництва Бога, небес»; «благодіючий», напр.: *Не тільки в самій Тухольщині видний і спасенний був вплив Захара Беркута; його знали люди на кільканадцять миль довкола* (І. Франко). Як застаріле, розмовне СУМ подає значення «той, хто спас свою душу», напр.: *Хотіли [люди] за свою роботу мати більший заробіток. Що ж, вольною воля, а спасенному — рай* (М. Стельмах).

Сьогодні релігійний стиль помітно актуалізує значення «достойний заступництва Бога», напр.: *Хто увірує й охреститься, буде спасенний, а хто не увірує, буде осуджений* (З Біблії); *Ісус же, почувши це, сказав йому: не бійся, тільки віруй, і спасенна буде* (З Біблії).

У релігійному стилі також вживається слово *спасительний* у значенні, яке частково збігається із семантикою слова *спасенний*, «те, що допомагає досягти або приносить спасіння для душі», напр.: *Почувши про вчення Христове, Лука прибув у Палестину і тут, прийнявши **спасительне** благовістя, став ревним його послідовником* (З Інтернету); *Православ'я — це правильний шлях віри, воно засноване на правильній і **спасительній** вірі в Бога — Творця і Спасителя* (З Інтернету). Лексема *спасительний* вживається на означення певних християнських предметів: *Хрест — знаряддя ганьби — став знаряддям **спасительної** сили і святості. Символіка **спасительного** Древа, яка нерозривно пов'язана з Хресним Древом Голгофи, здавна простежувалася християнами у Священному Старозавітному Писанні* (З журн.); *Сім'я для православної людини — особливий, **спасительний** ковчег. Ми говоримо, що Церква — це новий Нойв ковчег, адже сім'я — мала Церква, і тому теж **спасительний** ковчег для людини, що охороняє від гріха* (З Інтернету). Лексема *спасительний* функціонує як епітет у словосполученнях на позначення християнських подій і пов'язаних із ними понять: *З впевненістю можна сказати, що якби не було Хреста, не було б **спасительного** подвигу Христового, не було б Божественного Воскресіння* (З Інтернету); *Наближається свято нашої віри — Різдво Сина Божого від Пресвятої Діви Марії. Свята Церква готує нас до цієї **спасительної** події в історії людства* (З проповіді); *Але без благодаті Божої це зробити майже неможли-*

во. Тому треба прагнути жити всією сім'єю церковним життям, не відриватися від Церкви Христової, яка **спасительним** покровом завжди зберігатиме нас і наших діток (З Інтернету).

Церковнослов'янiзм **спасительний** має виразний книжний характер і надає висловлюванням піднесеності, урочистості, напр.: *спасительний берег, спасительна благодать, спасительна воля, спасительний день, спасительний дар, спасительна діяльність, спасительна жертва, спасительний закон, спасительний засіб, спасительні заслуги, спасительна зброя, спасительне ім'я, спасительна істина, спасительна любов, спасительна милість, спасительний піст, спасительний приклад, спасительна сила, спасительне служіння, спасительна смерть, спасительні страсті, спасительний хрест* та ін.

Вживання церковнослов'янiзмів — це одна з найпоказовіших ознак стильової норми релігійного стилю.

Олександр Мирончук